

Finansutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av den avräkningsgrund som avses i självstyrelselagen för Åland

Till grundlagsutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av den avräkningsgrund som avses i självstyrelselagen för Åland (RP 19/2020 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för utlåtande till grundlagsutskottet.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts i finansutskottets skattedelegation.

Sakkunniga

Skattedelegationen har hört

- budgetråd Petri Syrjänen, finansministeriet
- konsultativ tjänsteman Filip Kjellberg, finansministeriet
- Lantråd Veronica Thörnroos, Ålands landskapsregering
- förvaltningschef John Eriksson, Ålands landskapsregering
- finanschef Conny Nyholm, Ålands landskapsregering
- senior rättssakkunnig Niclas Slotte, Ålands landskapsregering.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Bakgrund

Det ekonomiska systemet för landskapet Åland, det vill säga avräkningssystemet, är uppbyggt så att de skattskyldiga betalar skatt till staten enligt samma grunder som de skattskyldiga i övriga delar av landet. Via statsbudgeten överförs medel till landskapet för finansieringen av de utgifter som hänförs till självstyrelsen. Detta sker enligt självstyrelselagen huvudsakligen genom avräkning, skatteavräkning och extra anslag. Landskapet har fri budgeteringsrätt. Skattemedlen får således användas på det sätt som Ålands lagting beslutar.

Utlåtande FiUU 3/2020 rd

Riksdagen godkände under den förra valperioden att man skulle låta regeringens proposition med förslag till lag om ändring av självstyrelselagen för Åland (VLF 2/2019 rd) vila över valet. I den propositionen föreslogs det att kapitlet om landskapet Ålands ekonomi ändras i självstyrelselagen. Ålands lagting lämnade den 14 februari 2020 sitt bifall till regeringens proposition med förslag till lag om ändring av självstyrelselagen för Åland (VLF 2/2019 rd). Republikens president stadfäste lagen (98/2020) den 28 februari 2020. Lagen träder i kraft den 1 januari 2021.

Förslaget och dess konsekvenser

Enligt 3 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i den lag som stadfästs (98/2020) ska avräkningsgrunden ändras om grunderna för statsbokslutet genomgår ändringar enligt de bestämmelser i 47 § 2—4 mom. som gällde vid lagens ikraftträdande eller om det annars finns vägande skäl för ändring innan lagen har trätt ikraft. Enligt propositionsmotiven är det fråga om ett vägande skäl som nämns i ikraftträdandebestämmelsen. Därför föreslås det i propositionen att avräkningsgrunden enligt den stadfästa lagen höjs till 0,47 procent att gälla tills vidare när det gäller avräkningar som verkställs från och med 2021.

Utskottet anser att propositionen är motiverad och att höjningen av avräkningsgrunden behövs. Ålands landskapsregering understöder en höjning av avräkningsgrunden enligt det nya avräkningssystemet.

Efter att propositionen lämnades har uppskattningarna i euro av överföringarna till Åland ändrats närmast på grund av att statens inkomstposter har sjunkit till följd av coronapandemin. I tabellen i propositionen (s. 5) presenteras ett sammandrag och en uppskattning av de årliga överföringarna till landskapet Åland. Siffrorna har uppdaterats vid utskottets sakkunnigutfrågning. Den uppdaterade uppskattningen av överföringarna år 2020 uppgår till sammanlagt 239 miljoner euro i stället för tidigare 268,7 miljoner euro. På motsvarande sätt är den uppdaterade uppskattningen av de överföringar som ska göras 2021 sammanlagt 291,6 miljoner euro. År 2022 uppgår överföringarna till sammanlagt 292,8 miljoner euro och 2023 till totalt 285,8 miljoner euro.

År 2021 betalas till landskapet Åland därtill i enlighet med det nuvarande avräkningssystemet i efterskott det slutliga avräkningsbeloppet för 2020 och skattegottgörelsen för 2019 samt lotteriskatten för 2020. Sammanlagt uppskattas betalningarna enligt de uppdaterade konsekvensbedömningarna uppgå till omkring 22 miljoner euro. År 2022 betalas till Åland utöver förskotten på den nya avräkningen och skatteavräkningen även skattegottgörelse i efterskott för år 2020. Det sammanlagda beloppet av avgifterna beräknas enligt en uppdaterad prognos uppgå till cirka 12,1 miljoner euro.

I de uppdaterade konsekvensbedömningarna beaktas statens bokslut för 2019, tilläggsbudgetarna för 2020 I—V och finansministeriets ekonomiska prognoser. I uppskattningen för 2020 beaktas uppskattningen av den slutliga utjämningen för 2019, enligt vilken landskapet Åland måste återbetala till staten cirka 2,9 miljoner euro som betalats i förskott till ett för stort belopp. I kalkylerna beaktas också att skattesatsen för lotteriskatten sänks 2021 så att beloppet av den skatt som återbetalas till Åland sjunker med cirka 5 miljoner euro. Ålands Penningautomatförening PAF:s möjlighet till intäktsföring till landskapet Åland ökar med samma belopp.

Utlåtande FiUU 3/2020 rd

Samband med andra propositioner som är under beredning

Efter att propositionen överlämnats har ett utkast till lagstiftning om en reform av social- och hälsovården sänts på remiss. Enligt de sakkunniga som utskottet har hört finns det på basis av utkastet inget behov av att ändra den avräkningsgrund som avses i självstyrelselagen för Åland. Utskottet instämmer i denna sakkunnigbedömning.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Finansutskottet föreslår

att grundlagsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 24.9.2020

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Johannes Koskinen sd
vice ordförande Arto Pirttilahti cent
medlem Tarja Filatov sd
medlem Sanni Grahn-Laasonen saml
medlem Timo Heinonen saml
medlem Anneli Kiljunen sd
medlem Jari Koskela saf
medlem Raimo Piirainen sd
medlem Jussi Saramo vänst
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Iris Suomela gröna
medlem Pia Viitanen sd
medlem Ville Vähämäki saf
ersättare Petri Honkonen cent
ersättare Anne Kalmari cent
ersättare Merja Kyllönen vänst
ersättare Jani Mäkelä saf
ersättare Juha Pylväs cent
ersättare Lulu Ranne saf
ersättare Veronica Rehn-Kivi sv.

Sekreterare var

utskottsråd Ilkka Lahti.